

BOSETTING AV FLYKTNINGER 2014 - 2016

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for oppvekst og levekår		
Flerkulturelt råd		
Kommunestyret		

Saksbehandler: Therese Hope	Arkivsaknr.: 2014/131-2
-----------------------------	-------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

1. Askøy kommune tar i mot 25 flyktninger, inklusive 3 enslig mindreårige i 2014 og 40 flyktninger, inklusive 3 enslig mindreårige i perioden 2015 – 2016. Familiegjenforente kommer i tillegg.
2. Integreringstilskuddet finansierer økte utgifter til personell og tiltak som vist i saken.

SAMMENDRAG

Askøy kommune er blitt anmodet om å bosette 120 nye flyktninger for bosetting i perioden 2014-2016. 40 flyktninger årlig hvorav 3 enslig mindreårige. Alle flyktninger som bosettes, bosettes etter avtale med Integrerings- og Mangfolds Direktoratet, IMDi. Familiegjenforente kommer i tillegg.

Avgjøres av: Kommunestyret

Behandles i følgende utvalg: UOL og FKR

Videre saksgang:

SAKSOPPLYSNINGER:

I kommunestyrevedtak 11/2842 ble det besluttet at Askøy kommune skulle bosette 75 nyankomne flyktninger i perioden 2012 – 2014. Da det kom en ny anmodning i 2013 var saken til behandling i UOL, saknr 105/13 hvor tidligere kommunestyrevedtak ble opprettholdt om å

bosette 25 personer årlig, hvorav 3 enslige mindreårige og at ny behandling av mottak for perioden 2014 – 2016 ble lagt fram til behandling etter behandling av plan for integrering.

I vedtaksperioden 2012-2014, er det blitt bosatt 47 personer og 10 familiegjenforente i samme periode. Det ble i 2012 bosatt 4 enslige mindreårige. 3 av dem er fortsatt mindreårige og ingen av dem er foreløpig klar til å bo i egen bolig.

Handlingsplan for integrering av flyktninger perioden 2014 – 2016 ligger til grunn for hvordan integreringsarbeidet skal drives.

MOTTAKSSITUASJONEN:

Det har vært en økning i personer som har et reelt trygghetsbehov. Dette medfører at flere av søkerne fyller vilkår for flyktningstatus. Samtidig har UDI jobbet for å få ned restanser på søknad om oppholdstillatelse i Norge. Dette har medført at det har vært en økning i antall personer som oppholder seg på asylmottak og som fyller vilkårene for å bli bosatt i en kommune. En betydelig del av dem som får innvilget oppholdstillatelse er enslige. Til tross for at de er enslige, kan de ha familie i hjemlandet som på sikt kan søke om familiegjenforening. IMDi presiserer at det er viktig at kommunen har dette med i vurderingen av sitt bosettingsarbeid. På bakgrunn av ovennevnte forhold er anmoder nå IMDi alle kommuner om å bosette en større andel bosettingsklare pr år.

De største folkegruppene som nå får oppholdstillatelse kommer fra Somalia, Eritrea, Sudan og Syria. Enslige mindreårige som venter på kommune er i hovedsak fra Afghanistan, Somalia og Eritrea.

ANMODNING OM ØKT MOTTAK:

Askøy kommune er blitt anmodet om å bosette 120 nyankomne flyktninger i en treårsperiode fra 2014 – 2016.

Kommunen har bosatt flyktninger siden 1988 og har bygget opp en god tverrfaglig kompetanse på integrering av flyktninger. Siden 2003 har barnevernstjenesten i tillegg bygget opp et apparat for å kunne ta i mot enslige mindreårige (EM).

Kommunen har egen voksenopplæring på Florvåg. For enkelte blir det tilrettelagt for å ta i bruk undervisningstilbudene som ligger utenfor kommunen.

Bergen kommune har et godt utdanningstilbud på høyere nivå. I tillegg er det et godt variert arbeidsmarked. Dette er med på å gjøre Askøy kommune til en attraktiv kommune å bli bosatt i.

BOLIG:

Askøy kommune har inngått en samarbeidsavtale med IMDi, Includio 15, hvor et av punktene omhandler bosetting. Her er det fastslått av kommunen skal bosette kvartalsvis. Dette vil for begge parter gi en forutsigbar bosetting.

Kommunens boligforvaltning skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet. Deriblant nyankomne flyktninger som skal bosettes i kommunen jmf. boligsosial handlingsplan 2011 – 2014. Anskaffelser og tildeling av boliger blir framskaffet gjennom et tett samarbeid mellom boligforvaltningen og flyktningstjenesten. I 2014 har boligforvaltningen fått en låneramme på inntil 15 millioner kr til å dekke kjøp av nye boliger. Beløpet skal dekke kjøp av boliger til alle boligforvaltningens målgrupper.

I 2013 åpnet kommunen opp for å bosette personer med leiekontrakter på det private markedet. Totalt i 2013, ble det bosatt 4 personer med private kontrakter. Å bosette på private kontrakter innebærer at vedkommende selv har funnet en egnet bolig på det private markedet og avklarer med flyktningstjenesten om boligen blir godkjent for bosetting. At flyktninger finner boliger selv, er en fordel for kommunen. Flyktningen opptar da ikke en kommunal bolig, samtidig er leieforholdet mellom flyktning og huseier som ikke medfører vedlikeholdsarbeid for kommunens boligforvaltning.

Det er vanskelig å si noe konkret om hvor mange det er realistisk at blir bosatt i kommunen på grunnlag av private kontrakter i tiden framover.

I 2013 har vi også bosatt enslige i bofellesskap. Dette for lettere og kunne håndtere antall enslige som sitter i mottak i dag. Ordningen ser ut til å være vellykket.

Utfordringer:

Til tross for nye modeller å tenke og bosette personer for ser kommunen noen utfordringer i forhold til boligsituasjonen i kommunen.

- Boligforvaltningen vurderer at det ikke lar seg gjøre å kunne klare å bosette 40 personer årlig innen for lånerammen på 15 millioner til innkjøp av nye boliger.
- Det finnes få små boenheter i kommunen som passer én person, for å kunne bosette enslige må derfor kommunen se på andre modeller for bosetting.
- Boligprisene på både private og kommunale boligmarkedet er høy. Det er derfor vanskelig å finne egnede boliger til rett pris. Nyankomne flyktninger er derfor ofte avhengig av kommunal bostøtte i tillegg til Husbankens bostøtte for å betjene sin husleie.
- Det er en utfordring å få sirkulasjon i den kommunale boligmassen. For å hindre at kommunen må kjøpe nye boliger for å dekke boligbehovet ved bosetting er det en forutsetning at kommunen får sirkulasjon i dagens boligmasse.
- Mange av flyktningene blir møtt med krav til depositum når de prøver å komme inn på det private markedet, hvor NAV sin depositumsgaranti ikke blir akseptert.
- For enslige mindreårige flyktninger er det utfordrende å finne tilfredsstillende botilbud på det private markedet når de er blitt myndige og klare for å flytte ut av Grønebrekka bofellesskap. Utfordringen er særlig knyttet til husleieprisene i kommunen og det er vanskelig å finne boliger innen for den økonomiske rammen som vedkommende vil få dekket. Dette medfører at personer blir boende lenger enn det som er hensiktsmessig, som igjen får konsekvenser for at kommunen skal være i stand til å bosette 3 enslige mindreårige flyktninger hvert år.

Tiltak:

For at kommunen skal kunne øke bosettingstallet fra 25 årlig til 40 personer årlig kan følgende tiltak avhjelpe utfordringer tilknyttet boligsituasjonen.

- Boligforvaltningens låneramme til innkjøp av boliger økes til 22 millioner fra 01.01.2015.
- Kommunen forsetter å ta i mot personer med private leiekontrakter.
- Kommunen fortsetter å bosette enslige flyktninger i boliger som eigner seg til bofellesskap.
- Kommunen opprettholder sin ordning med kommunal bostøtte.
- Det brukes tidsavgrensede leiekontrakter ved alle nye leieforhold.
- Det vurderes å opprette en «depositumskonto» pålydende kr 100000,-, som flyktningtjenesten administrerer. Det vil gi flyktninger som skal ut å leie på det private markedet i stand til å styrke deres posisjon og få avklart i forkant av visninger hva de kan få innvilget i depositum. Alle depositums gis som lån med nedbetalingsavtale.
- Kommunen vurderer å leie boliger på det private markedet, og drive framleie av disse boligene.
- Det vurderes å opprette treningshybler/overgangshybler for enslig mindreårige flyktninger for å sikre sirkulasjon ved Grønebrekka bofellesskap og tilstrekkelig oppfølging i en overgangsperiode.

MOTTAKSPROSEDYRER:

I Askøy kommune er det utarbeidet et godt tverrfaglig samarbeid i mottaksfasen. I mottaksfasen blir personen/-e bosatt i egen bolig, hvor de får hjelp til å etablere seg. Enslige mindreårige plasseres alltid i Grønebrekka bofellesskap ved bosetting.

Alle nyankomne (inkl em.) blir henvist til helsesøster. I kommunen er det en 50 % stilling som i varetar de nyankomne flyktningers umiddelbare behov for helsetjenester. I tillegg kontrollerer hun at alle smitteverntiltak er gjennomført og bistår med å finne fastlege. Videre har hun ansvar for å søke barn i førskolealder inn i barnehage.

Både barn og voksne skal så snart som mulig, etter bosetting, få et skoletilbud i kommunen. Koordinator ved kommunens Undervisningsavdeling bistår barn i skolealder, slik at de får et skoletilbud. Både ved Kleppestø barneskole og Kleppestø ungdomsskole får elevene delta i innføringsgruppe for å lære norsk, for så å overføres til nærskolen på sikt.

Voksne personer som bosettes etter avtale med IMDi vil i hovedsak ha rett på introduksjonsprogram. De får tilbud om norskundervisning på Voksenopplæringen på Florvåg. Voksenopplæringen er fremdeles lokalisert i midlertidige lokaler. Størrelsen på klasserommene er ikke større enn at en kan håndtere dagens behov. Dersom kommune bosetter flere personer er man avhengig av at lokalene sees på.

Utfordringer:

Å ha tilgang på tilstrekkelige barnehageplasser i nærmiljøet for nyankomne, slik at både barn og foreldre ikke må gå lenge før de får tilbud om barnehageplass og norskundervisning/introduksjonsprogram.

Enslige mindreårige har ofte liten eller ingen skolebakgrunn fra før. Utfordringen er å gi dem et individuelt tilpasset skoletilbud på grunnskolenivå.

MOTTAK AV ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER:

EM som bosettes i kommunen, bosettes etter avtale med IMDi og med hjemmel i barnevernsloven § 4.4, 5. ledd.

Grønebrekka er en barnevernsinstitusjon/bofellesskap som er godkjent for barn i alderen 12-18 år. Ungdommene kommunen har bosatt som enslige mindreårige er i aldersgruppen 15 – 18 år. Etter fylte 18 år kan barna motta ettervern om de ønsker det fram til de fyller 20. Da bor de på egne hybler i kommunen og mottar oppfølging av personalet ved EMF-tiltaket.

EM tiltaket har plass til 4 personer. De etterstreber å ha begge kjønn boende. Ungdommene som bosettes er ikke klar for en selvstendig tilværelse når de kommer til kommunen. De ansatte ved EM tiltaket har derfor sterkt fokus på omsorg, skolegang, integrering, rutiner, kultur og selvstendigjøring. Mange av de unge har i tillegg behov for å få bearbeidet traumer.

Tiltaket har over en 10 årsperiode opparbeidet seg gode kunnskaper om bosetting av enslige mindreårige flyktninger og har et godt samarbeid med kommunal og fylkeskommunale instanser. Tiltaket får gode tilbakemeldinger fra IMDi, Bufetat og Fylkesmannen.

Kommunen anmodes om fortsatt å ta i mot 3 enslige mindreårige årlig i perioden 2014 – 2016.

INTRODUKSJONSORDNINGEN

Flyktningetjenesten har ansvar for å ivareta de oppgaver introduksjonsloven pålegger Askøy kommune. Introduksjonslovens hovedtanke er å styrke nyankomne innvandreres mulighet til raskt å komme i jobb. Loven omfatter nyankomne utlendinger mellom 18 og 55 år og som har behov for grunnleggende kvalifisering. Deltakere skal så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting starte i introduksjonsprogram. Programmet skal inneholde tiltak som norskopplæring, samfunnskunnskap og tiltak som forbereder til videre opplæring eller deltakelse i det ordinære arbeidslivet. Tiltakene den enkelte deltaker har, baseres på en kartlegging og utarbeidelse av individuell plan.

Programmet er helårlig og på full tid dvs. 30 – 37,5 timer pr uke, og kan vare i inntil to år. I særlige tilfeller kan programmet utvides med ett år. I hovedsak omfattes alle som bosettes i Askøy kommune av ordningen. Som deltaker i introduksjonsprogram har man rett på

introduksjonsstønad. Introduksjonsstønaden utgjør 2 G på årsbasis. Pr 1/5-2013 er det kr 170490,-. Stønaden er skattepliktig og ugyldig fravær kan medføre trekk.

Utfordringer:

Det er til tider vanskelig å gi deltakerne gode nok individuelle program. Dette pga manglende tilbud. Dette gjelder særlig de svakeste deltakerne med lite til ingen utdanning fra hjemlandet og de sterkeste deltakerne med høy utdanning fra hjemlandet. Ved ikke å kunne gi gode nok individuelle program, kan resultatet bli at personer med høy utdanning får lavt lønns jobber som i utgangspunktet personer med liten utdanning ellers ville fått.

For å gi deltakerne en bedre start har kommunen søkt og fått innvilget midler til et prosjekt for å starte samtalegrupper for nyankomne som en del av deres introduksjonsprogram. Prosjektet heter Språksprell. Det er søkt midler for i samarbeid med frivillige gi nyankomne mulighet til å snakke med norske på en trygg arena.

Introduksjonsloven § 5 åpner opp for at kommunene kan tilby et tredje år i introduksjonsprogram. Å tilby år 3 kan være aktuelt i tilfeller hvor deltaker ikke har kvalifisert seg tilstrekkelig i løpet av en to årsperiode. Dette gjelder i hovedsak dem som har lite til ingen skolebakgrunn fra hjemlandet og dem med skrive- og lesevansker.

Tiltak:

- Sikre at programveilederne ikke har oppfølging med fler deltakere, enn at det kan gis tett oppfølging i program.
- Vurdere å øke antall ressurser til programrådgiverstillinger slik at flykningtjenesten er i stand til å gi kvalitativ god oppfølging til alle deltakere i introduksjonsordningen
- Utarbeide felles Individuell plan mellom deltaker, Voksen Opplæringen og flykningtjenesten for å sikre kontinuitet og fokus på måloppnåelse i programperioden.
- Starte prosjekt, Språksprell, mars 2014.
- Sikre at flykningtjenesten har tilstrekkelig med midler til å dekke år 3 i de tilfeller hvor det vurderes som hensiktsmessig.

ØKONOMI:

Kommunen mottar integreringstilskudd for de personer som bosettes etter avtale med IMDi. Integreringstilskuddet er ment å dekke gjennomsnittlige utgifter i arbeidet med flykninger.

I rundskriv 01/14: Integreringstilskudd for år 1 og år 2 – 5 (2014) gjelder følgende satser;

Bosettingsår	Sats
År 1 (2014)	Kr 177.000,- Voksne*
	Kr 177.000,- Barn*
	Kr 225.000,- Enslige voksne
	Kr 177.000,- Enslige mindreårige
År 2 (2013)	Kr 200.000,-
År 3 (2012)	Kr 142.600,-
År 4 (2011)	Kr 80.000,-
År 5 (2010)	Kr 70.000,-

*Personer regnes som voksne fra og med det året de fyller 18 år.

Kommunen mottar integreringstilskudd for personer som får vedtak om familieinnvandring med en person som har opphold tilsvarende humanitært grunnlag i 3 år. Det gis integreringstilskudd i 5 år dersom personen det søkes familiejenforening med i Norge har flykningstatus.

I tillegg til integreringstilskudd mottar kommunen følgende tilskudd som en del av bosettingsarbeidet:

Type tilskudd	Sats
Barnehagetilskudd	Kr 23.400,- (engangstilskudd pr barn)
Eldretilskudd	Kr 152.000,- (engangstilskudd pr person)
Særskilt tilskudd for enslig mindreårige	Kr 185.400,-

Integreringstilskuddet dekker utgifter til etablering, ventestønad før oppstart i program, introduksjonsstønad, sosialhjelp, kommunens tolkeutgifter, drift av flyktningtjenesten og stillinger knyttet til flyktningarbeid som 50 % helsesøster, 20 % rådgiver ved fagavdeling skole og 20 % kulturarbeider.

I 2013 mottok Askøy kommune kr 17.880000,- totalt i integreringstilskudd. Dersom Askøy kommune bosetter ytterligere 15 personer pr år vil det gi økning i kommunens inntekter. Ut fra satsene for integreringstilskuddet i 2014 og et gjennomsnitt av bosatte personer de siste 3 år vil en økning med 15 personer gi ca kr 2.900000,- år 1 i integreringstilskudd.

Personalbehov ved økt mottak fra 25 til 40 flyktninger. En økning av antall flyktninger utgjør ca 60% av dagens mottak og man vurderer at følgende økning er nødvendig.

	2015	2017
Flyktningtjenesten	0,4 årsverk* Kr 252000,-	1 årsverk* Kr 630000,-
Helsesøster	0,3 årsverk Kr 189000,-	
Kulturarbeider	0,1 årsverk Kr 63000,-	
Rådgiver skole	0,2 årsverk Kr 126000,-	
SUM	Kr 630000,-	Kr 630000,-

*For flyktningtjenesten øker en i første omgang med 0,4 årsverk fra 01.01.2015. Når en har bosatt 40 personer over 2 år vil det være lettere å se et reelt behov. En påregner da at man må øke opp flyktningtjenesten med 1 årsverk til.

Oversikten under viser økte inntekter og utgifter forutsatt at kommunen bosetter 15 flyktninger ekstra årlig.

År	Økte inntekter	År	Økte utgifter*
2015	Kr 2.900000,-	År 1	Kr 2.630000,-
2016	Kr 5.900000,-	År 2	Kr 4.230000,-
2017	Kr 8.000000,-	År 3	Kr 5.260000,-
2018	Kr 9.200000,-	År 4	Kr 5.260000,-
2019	Kr 10.200000,-	År 5	Kr 5.260000,-

*Utgiften omfatter alle kostnader ved etablering, introduksjonsstønad, barnehage/SFO og økt personell ved bosetting av 15 personer ekstra årlig

VURDERING:

Askøy kommune har bosatt flyktninger siden 1988. Siden 2003 har kommunen også bosatt enslige mindreårige. Kommunen har lang erfaring med bosettings- og langsiktig integreringsarbeid.

Innen for rammene til boligforvaltningen og muligheter for å finne boliger, er det vanskelig å ta i mot flere flyktninger i 2014. Fra 2015 vil dette kunne bli lettere forutsatt økte rammer for boligfinansiering. Med dette som bakgrunn vurderes det at Askøy kommune bosetter 25 flyktninger inklusive 3 enslige mindreårige i 2014 og øker mottaket til 40 fra og med 2015.

FOLKEHELSEPERSPEKTIV:

Flyktninger som blir værende i asylmottak over tid er utsatt for fysiske og mentale belastninger. Det å kunne flytte til en bostedskommune gjør barn og voksne i stand til å etablere seg, og sikre helse og velferd.

Kleppestø, 21/2-2014

Odd Magne Utkilen
Rådmann

Torgeir Sæter
Fagsjef